1. Delovni list

DIATONIČNA MODULACIJA

Modulacija je eden od načinov zapuščanja tonalitete oz. doseganja nove. Gre za prehod v okviru melodične fraze (najpogosteje periode). Poleg **modulacije** lahko tonaliteto zapustimo tudi s pomočjo **tonalnega skoka** (svobodnega prehoda iz ene v drugo tonaliteto med dvema frazama) ter **tonikalizacije** oziroma **izmika** (kratkega izstopanja v eno od bližnjih tonalitet, ki mu sledi takojšnji povratek v izhodiščno tonaliteto).

Glede na način prehoda ločimo tri vrste modulacij:
- **diatonična modulacija** je prehod iz ene v drugo tonaliteto s pomočjo akorda, ki je skupen obema,
- **kromatična modulacija** je prehod iz ene v drugo tonaliteto s pomočjo kromatične zveze oziroma alteriranega akorda,
- **enharmonična modulacija** je prehod iz ene v drugo tonaliteto z enharmoničnim pretolmačenjem enega ali več tonov določenega akorda.

Vse vrste modulacij so lahko **neposredne, direktne** (z enim samim prehodom) ali **posredne** oziroma **indirektne** (pred dosegom končne tonalitete preidemo v še eno ali več vmesnih, ne da bi le-te posebej utrdili). **Diatonična modulacija** je najpogostejša pri prehajanju v eno od (po kvintnem krogu) bližnjih tonalitet. Pri diatonični modulaciji lahko uporabimo akorde katerekoli od oblik durove oziroma molove lestvice. Pri prehodu v katero od bolj oddaljenih tonalitet nam tako npr. lahko dobro služijo akordi s v molduru ter d v naravnem in S v melodičnem molu. Upoštevanje izhodiščnega pravila – prehoda preko skupnega akorda dveh tonalitet še ni zagotovilo za dobro, muzikalno modulacijo. Pogosto (čeprav ne vedno) se izkaže za koristno, če je t.i. **modulacijski akord** v dobljeni tonaliteti čim bolj subdominantnega karakterja, saj tako navadno najlažje dosežemo novo D (ali še pred njo kadenčni kvartsekstakord) in T. Pogosto sta si gibanji v prvotni in v novi tonaliteti sorodni tudi motivično (najpreprostejši primer je modulacija s pomočjo sekvenčne verige, ki pač prinaša po stopnjah tudi enako motivično strukturo)

Zgledi:

~ vpišite funkcijske in generalbasne označbe

1. J. Haydn: *Simfonija št 94, 2. st*

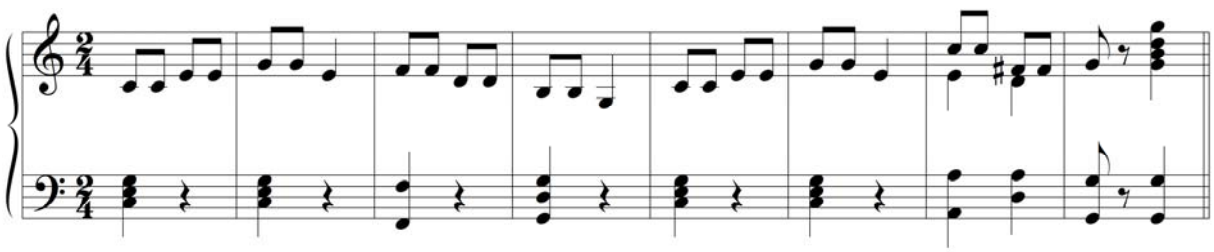

2. L. van Beethoven: *Klavirski koncert št. 4 v G duru, Op. 58, 1. st.*

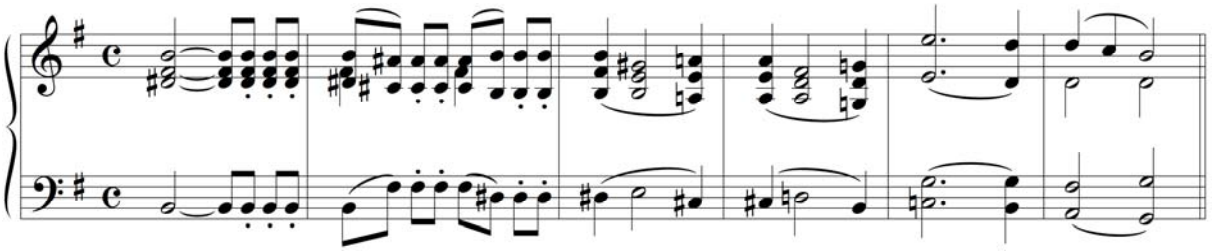

3. L. van Beethoven: *Sonata za klavir Op. 14, št. 2, 2. st.*

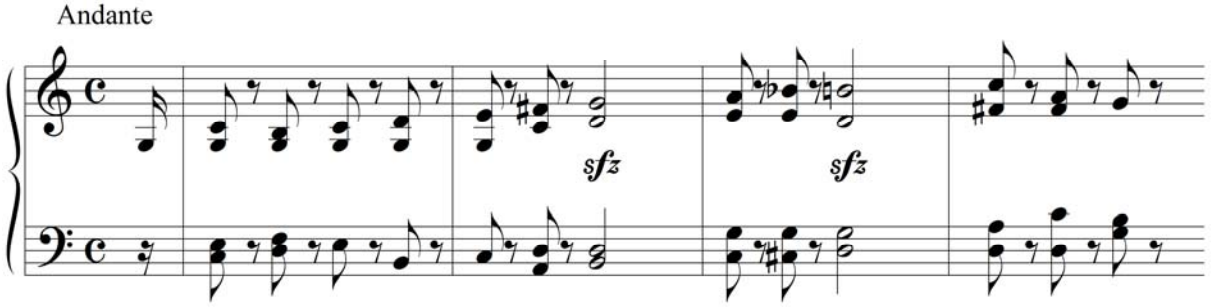

4. J. S. Bach: *Koral št. 273, 'Nun preiset alle Gottes Barmherzigkeit'*

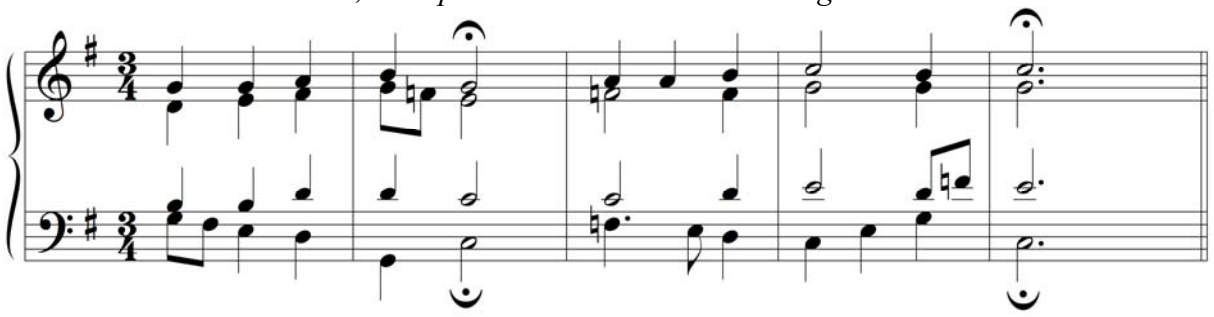

5. J. S. Bach: *Koral 'Helft mir Gott's Güte preisen'*

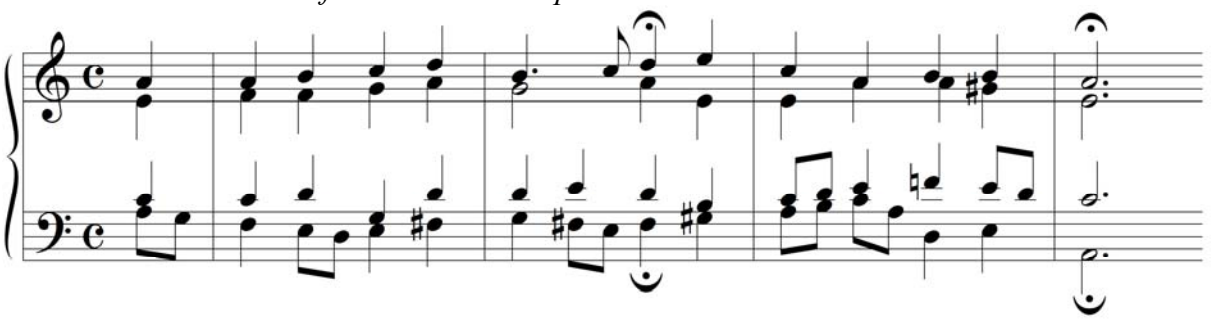

6. J. S. Bach: *Koral 'Ach Gott, wie manches Herzeleid'*

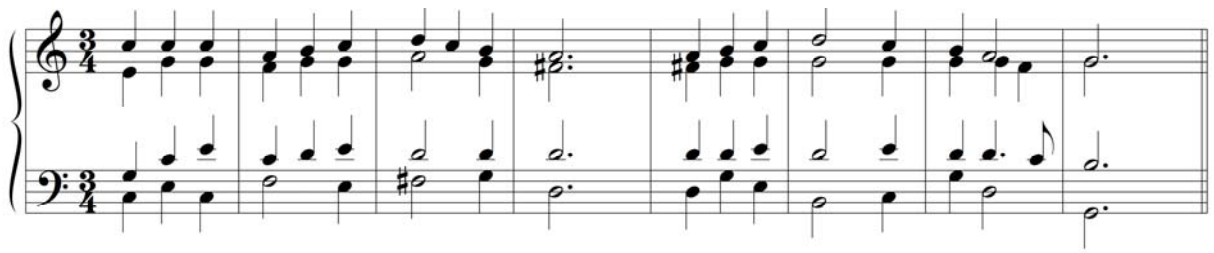

7. L. van Beethoven: *Sonata za klavir Op. 53, 1. st.*

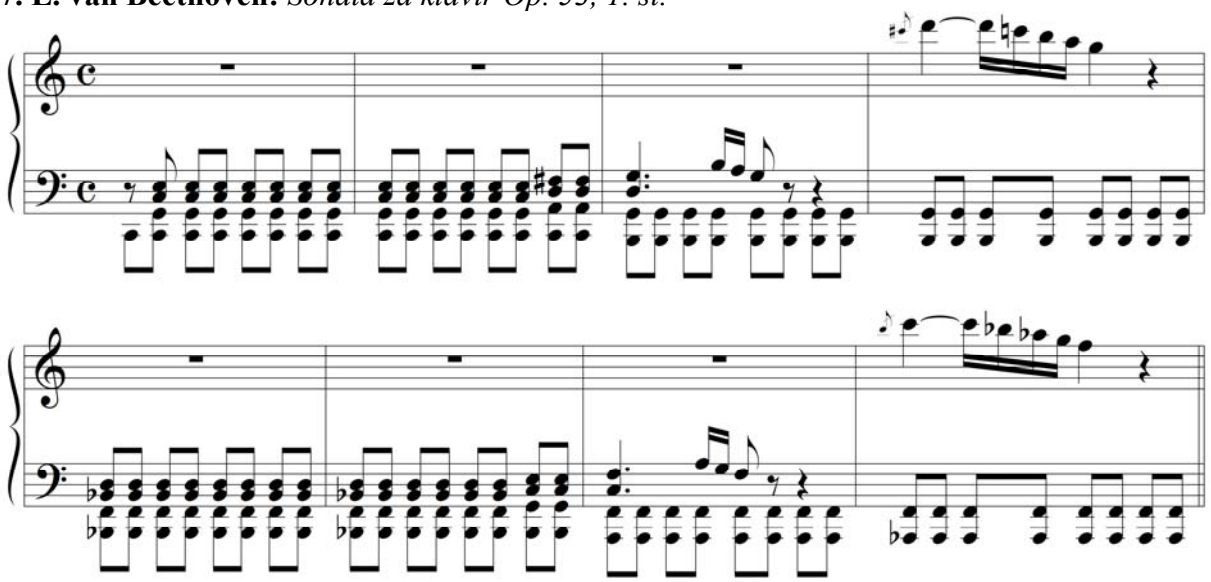

8. L. van Beethoven: *Sonata za klavir Op. 27, št. 2*

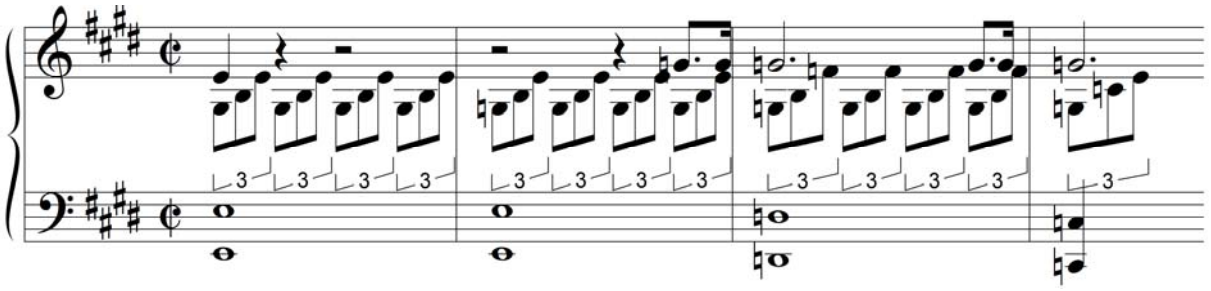

9. F. Chopin: *Mazurka Op. 7, št. 3*

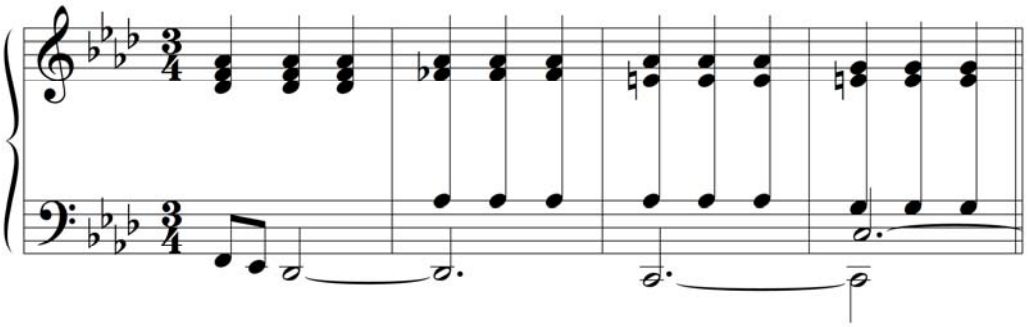

10. W. A. Mozart: *Dunajska sonatina št. 6, 2. st.*

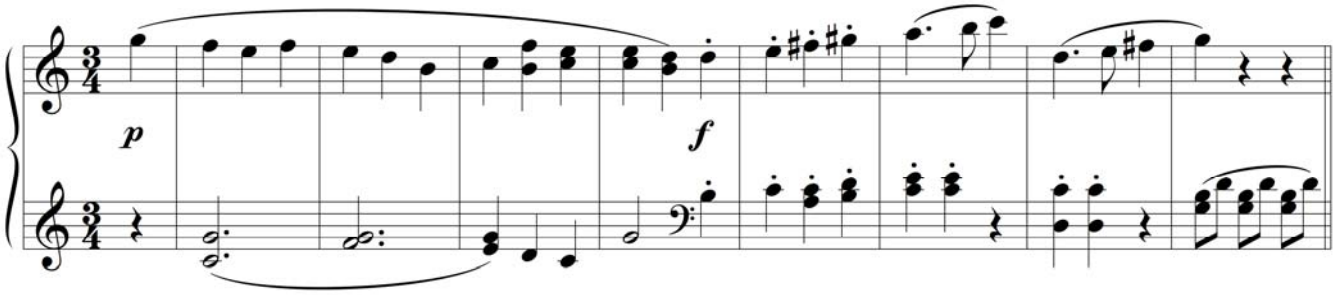

Vaje:

63.

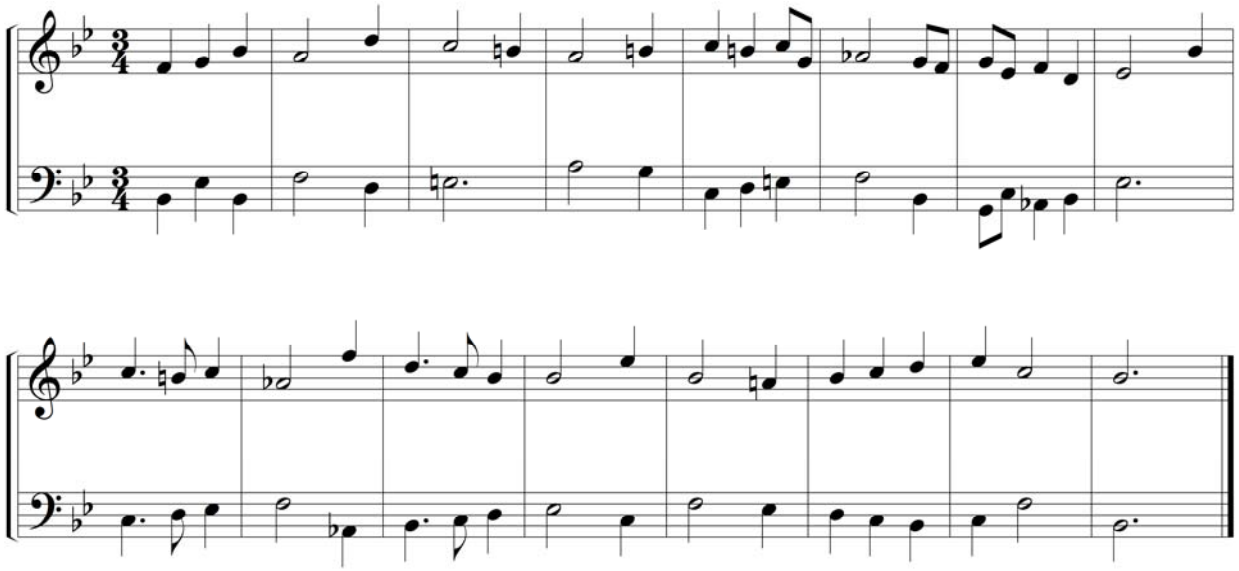
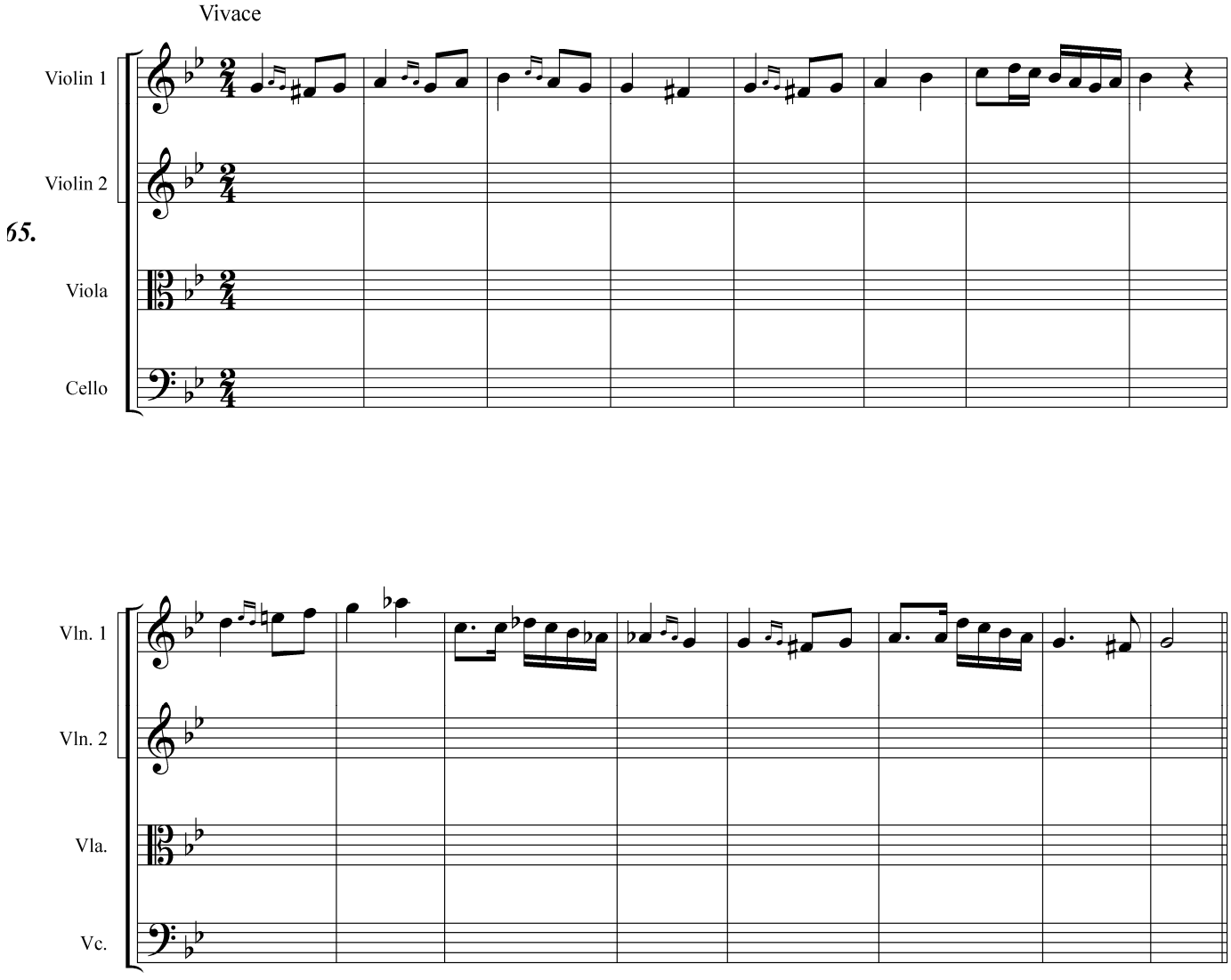
65.